

65); i amb la titularitat a Blanes, s'agafen els períodes del 1957 al 1965 (tercera part, pàg. 69-84), del 1965 al 1975 (quarta part, pàg. 89-102), i del 1975 al 1987 (cinquena part, pàg. 107-122). Es clou amb un apèndix (pàg. 125-137), «Personatges de la ramaderia gironina», es parla d'Artur Soldevila, de la família Coris de Cassà-Llagostera, de Jaume Pagès i de Manuel Sobrino.

Hi trobem a faltar alguns apunts històrics que, pel fet que l'autor els va viure, podien resultar especialment «frescos», com la transformació d'Escola Superior de Veterinària de Saragossa en Facultat (el 1943). L'autor sembla que hagi volgut fugir de donar massa densitat a la precisió erudita —fonamentalment de dates—, i evita interpretar històricament els contextos que va conèixer. Per això la sensació és d'estar «llegint el que s'escolta». L'expressió és d'allò més fluida, i el llenguatge, molt viu. No hi ha gaires barbarismes, ni cap gir mimètic de llengua forana.

L'obra, en general, no passa de ser més que el que ens diu el títol, unes pinzellades en la vida d'un veterinari. Però es tracta d'un text original, i si voleu, modest —que modest és el seu autor—, i per tot això, d'interès. Sembla com si Turon hagués anat escrivint el llibre sense tenir la consciència de la transcendència de la seva tasca. O sigui, que si no considerem el llibre com una mera exposició d'objectes —un instrument de treball per a l'estudi de la nostra història— és un bell retrat de la vida professional d'un veterinari rural. En rigor, Turon sembla que es limita a evocar èpoques ja passades, amb retalls de plenitud humana i professional i tot coneixent precisament una de les èpoques de més canvi: la que va de la República fins als anys 70.

Aquest és el primer llibre editat pel Col·legi de Veterinaris gironí, que es presentà el passat 21 d'abril. Cal felicitar el Col·legi per tan lloable iniciativa, i esperar que s'hagi obert una via a noves publicacions (i si més no, aquest amb una tirada certament important: 1.000 exemplars); que accepti el repte de continuar en aquesta línia, i que sigui amb cada publicació més i més exigent, més i més rigorós.

Pere-Miquel Parés
Teresa Vilaró

Una cronologia exhaustiva

Jesús CROUS i COLLELL,
Blanes. Cronologia històrica s. III a.C. - s. XX i l'hospital Sant Jaume 1423-1993.
Ajuntament de Blanes. Blanes, 1994. 608 pàgines.
Pròleg de Joan Domènech Moner.

Les ciutats turístiques de la Costa Brava, cada dia més, van aconseguint la implantació de la necessària infraestructura cultural. Així, arxius, biblioteques i museus esdevenen eines per transmetre un passat que sembla molt llunyà, però que encara mantenen en el record algunes generacions.

L'embranchida de les publicacions locals, en els darrers anys, ha estat espectacular, sigui en forma de monografies generals i temàtiques, sigui en forma de revistes. No podem deixar d'esmentar els exemples de Sant Feliu de Guíxols, Palafrugell, Lloret de Mar, Torroella de Montgrí, l'Escal, Begur, Tossa de Mar...

Tot i el nombre d'habitants (26.409 l'any 1991) i la tradició historiogràfica, Blanes semblava restar-ne al marge. Qui no recorda els articles de Josep Cortils a la *Revista de Girona* (1881-1885), els treballs del notari Josep Mauri Serra, del blanenc Josep Mestres Rovira, sense oblidar les actuals aportacions de Josep M. Pons Guri o Maria del Vilar Vilar i Bota, entre d'altres.

El dia 17 d'abril de 1994, Jesús Crous i Collell presentava a la seva estimada vila un llibre de més de sis-cents pàgines i de gran format que, segons el propi autor, «ha estat concebut com una recopilació cronològica de dades escrites o publicades»; és a dir, la intenció no ha estat la de realitzar la Història —en majúscula— de Blanes, tasca per la qual seria necessari tot un equip de professionals de les diferents especialitats.

Dos són els mèrits més manifestos de l'obra. En primer lloc, com bé diu Joan Domènech Moner en el pròleg, «la tenacitat i la constància», no solament pels deu anys esmerçats, sinó també pels esforços en recórrer qualsevol indret que comptés amb referències de la vila marinera, sense mirar les distàncies geogràfiques. En segon terme, la voluntat en l'exhaustivitat de la recerca

bibliogràfica i en la consulta dels arxius de la vila, el municipal i el parroquial.

El llibre, ben editat, està dividit en set capítols. La metodologia de la presentació és simple: de manera cronològica, indicant les dates (dia, mes i any), narra els esdeveniments de la població segons les diferents fonts, transcrivint si cal els documents, i indicant a peu de pàgina la procedència de la informació. Val a dir que la forma de treball l'ha dut a què més de les tres quartes parts corresponguin a l'època contemporània, quan les fonts són més riques en notícies i detalls.

No deixa d'esmentar les referències a localitats properes, com les de la comarca de la Selva, Lloret, Vidreres, Santa Coloma de Farners o Maçanet, per citar uns exemples. Tampoc dubta a emmarcar en el context general les diferents etapes històriques, per tal que el lector es faci una idea més clara del moment.

El text ve il·lustrat amb un gran nombre de fotografies, antigues i modernes, que per si soles constitueixen una història gràfica de Blanes. Clouen el llibre dos índexs, onomàstic i toponímic, que faciliten la seva consulta, i encara en fan més un llibre-eina.

Jesús Crous i Collell nasqué a la Celler de Ter, d'on eren naturals els seus pares, però al cap de pocs mesos ja vivia a Blanes. Format al Seminari de Girona, el seu currículum de participació en la vida ciutadana és llarguíssim: fundador de l'Esbart Dansaire Joaquim Ruyra, d'un grup de teatre, de tres clubs esportius, és membre actiu de diverses entitats culturals; i un dels càrrecs que ha exercit amb més il·lusió ha estat en el Patronat de l'hospital-asil de Sant Jaume. Aquest entusiasme fou l'origen del llibre que avui ressenyem. L'any 1984 comença a recollir material per escriure una història de l'Hospital de pobres de Jesucrist de Sant Jaume, que canviarà per un projecte més ambiciós, ja fet realitat.

És d'agrair que l'autor no s'hagi deturat en les coses ja conegudes, sinó que hagi tingut la paciència d'escorcollar en l'arxiu municipal de Blanes, en especial els llibres d'actes; en l'arxiu parroquial (llibres sacramentals); i en l'arxiu diocesà de Girona (visites pastorals). En tots tres casos la documentació es presenta completa i seriada.

Ens consta que Jesús Crous ha estat fins ara un punt de consulta per a totes les demandes sobre el passat de Blanes. Aquest esperit de servei a la comunitat que demostra en els seus actes és d'agrair, i doblement en els nostres dies.

L'excel·lent acollida del públic el dia de la presentació és una mostra de l'interès dels blanencs per conèixer la seva història; era gairebé una necessitat. De ben segur que aquesta cronologia farà un bon servei per a l'ensenyament de la història local, els professors disposaran d'un material abundant sobre el qual treballar. Pels historiadors sols dir que disposaran d'un estat de la qüestió, d'una completa síntesi que serà útil per iniciar altres recerques més concretes, o bé per completar estudis generals sobre temes tan diversos com la climatologia històrica (aporta dades inèdites d'aiguats i tempestats), l'evolució urbana, demografia (epidèmies, mortalitat, migracions), toponímia, història de l'art, biografies, història naval, etc. Esperem, per tant, que la publicació despertí als historiadors més interès per Blanes; no oblidem que una de les fonts documentals més voluminoses, els manuals notariais (s. XIII-XIX), estan molt poc estudiats.

Per acabar, deixeu-nos reproduir els darrers mots de Jaume Reixach a la revista *Recull*: «el llibre que Blanes esperava –blau de mar i blau de cel– ja és a les llibreries. Alegrem-nos-en!».

Josep M. T. Grau

Cantilenes de l'Empordà

Cançoner de l'Empordà.

Recull, pròleg, harmonització i comentaris de Lluís ALBERT.

Il·lustracions de Joaquim BECH DE CAREDÀ.

Editorial El Brau, 1994.

El *Cançoner de l'Empordà*, editat per Lluís Albert, recull 46 composicions populars amb les melodies, les tonades i les harmonitzacions corresponents. Algunes d'aquestes obres han pres més tard una altra volada i s'han desenvolupat autònomament en obres-corals per a orquestra i cobla. Els arranjaments musicals del llibre han estat fets amb senzillesa perquè puguin servir a les escoles d'instrument didàctic de primera mà. Aquest material donat ara a conèixer és una tria feta a partir d'una mostra més àmplia que el curador no justifica enlloc. Només sabem que el musicòleg Lluís Albert va recollir-les el 1943 a partir del testimoni directe dels llavis d'Amèlia i Caterina Albert Paradís. Uns dibuixos fins i precisos de Joaquim Bech de Caredà, menses delicades que ens obren els ulls a paisatges de l'Empordà, serveixen de contrapunt a aquesta edició molt acurada tipogràficament i luxosa de presentació.

Fins fa quatre dies quan aquest món no era tan tecnificat ni la gent tan instruïda, moltes persones sabien de memòria cançons, rondalles, fets llegendaris. Eren capaces d'expressar i cantar d'una manera coherent aquest pòsit de cultura que les lligava a una tradició secular, a un imaginari col·lectiu que ara estem perdent.

Si a tot això hi afegim que Caterina Albert (1869-1966) fou una gran autora que s'inicià a l'escriptura amb la poesia i que en bona part de la seva

obra s'hi troben els cànons del naturalisme rural, aquest recull té una doble importància. Sense negligir el valor de l'ambient familiar, i la col·laboració de l'altra germana, Caterina Albert coneixia com poques persones tota aquesta realitat descriptivo-folklòrica del món de la pagesia. Quants elements mítics, llegendaris que surten a *Solitud*, no amaguen, al darrere, aquest contacte pacient i secret amb la saviesa popular, transmesa de generació en generació, entre anònims pagesos, mariners, parladors intensos sovint analfabets, sense la interferència de l'escriptura, cantilenes que mostren el tarannà d'un poble.

Totes les composicions són d'arrel popular menys la que duu per títol *La Filadelfia*, escrita per Caterina Albert el 23-3-1897, que és una mostra de poesia tradicional. Sota el patró d'un esquema popular la nostra escriptora recrea i estrafa amb un to popularitzant, un episodi que podria servir de base per a qualsevol drama rural. De fet és una mostra més de la versatilitat d'aquesta autora, que si sabia de música per bastir millor aquest model, també assajava aquest contacte amb les veus de la terra, que tan plaïen als escriptors modernistes. En aquest sentit, recordem la importància de l'obra de Joan Maragall, especialment del recull *Visions i cants*.

Val a dir, però, que en aquest comentari, volem expressar també les nostres reserves pel que fa a l'edició material del llibre, de com han estat curades aquestes composicions pel seu editor. Amèlia i Caterina Albert ens transmeten algunes cançons sense gaire precisió, producte espontani de la tradició oral, sense retocs ni falsejaments erudits.

Això fa que sovint els fragments recollits siguin versos aïllats de composicions més àmplies que el curador no sempre documenta, lletres que amb altres títols podem llegir en cançoners del segle XIX.

